

Még egyszer a Budapesti Nemzetközi Könyvfesztivál és a Könyvtáros Klub első tíz évéről

A TMT 2003. 11. számában összefoglaló cikk jelent meg Árkos Iván és Balogh Margit tollából, mely szándéka szerint feldolgozza a Budapesti Nemzetközi Könyvfesztivál és a Könyvtáros Klub első 10 évének történetét.

Valamikor talán ez a cikk lesz az, amelyhez forrásként fordulnak mindazok, akik a magyar könyvszakma és a könyvtárosok e fontos eseménysorozatának kezdeteit kutatni szeretnék. Éppen ezért nem hagyhatom szó nélkül a cikkben előforduló tévedéseket.

Kezdetnek néhány apróságról:

- A Budapesti Nemzetközi Könyvfesztivált nem nevezném „regionális léptékűnek” (p. 449. 1. bek.). Egy olyan rangos eseménysorozatot, melynek már harmadik évében Ephraim Kishon személyében izraeli, ötödik évében Salman Rushdie indiai, tizedik évében pedig Mario Vargas Llosa perui író a díszvendége, megérdemli a nemzetközi minősítést. (A szerzők következetesen nemzetközi szintű könyvvásárról szólnak; „regionális léptékűnek” Mádl Ferenc művelődési miniszter nevezte a fórumot. – A szerk.)
- Az International Publishers' Association nem a világ országait, hanem könyves szervezeteit tömöríti (p. 449. 2. bek.).
- Kérdéses, hogy „a rendezvény 1995 óta a Könyv és a Szerzői Jog Világnapjának (április 23.) jegyében, a virág és könyv ajándékozásának régi katalán szokásából átvett gesztussal indul”. Ugyanis birtokomban van a Magyar UNESCO Bizottság egykori főtítkárának, Rózsa Mihálynak a levele, melyben megköszöni „a sok munkát és ötletet”, s kifejezi azt a reményét, hogy „együttműködésünknek ez csak az első állomása volt.” A levél dátuma 1997. május 12. (p. 449. 3. bek.)
- Csúnya szeplő a fő rendező és a fő helyszín nevének elírása; helyesen: Magyar Könyvkiadók

és Könyvterjesztők Egyesülése, illetve Budapest Kongresszusi Központ.

De vannak komolyabb kifogásaim is.

A könyvfesztiválról

Úgy vélem, a szerzők nem tájékozódtak kellő mértékben. A Budapesti Nemzetközi Könyvfesztivált négy éven keresztül szerveztem, kiállításai és programja megvalósításában közreműködtem. A rendkívül változatos, eseményekben gazdag, évről évre újabb műfajokkal gazdagodó programokat felsorakoztató, a filmvetítéstől a színházig, a könyvillusztrációktól a zenéig, a fotó- és poszterkiállításoktól a felolvasóestekig, a vitafórumoktól a frankfurti könyvvásár igazgatói értekezletéig, a dedikálástól a művészkönyv-bemutatóig sokféle műfajt megjelenítő nemzetközi rendezvényünk részletekbe menő áttekintésével és elemzésével ez a közlemény adós maradt. Ennek elvégzése továbbra is várat magára.

A szerzők kívülállóként nem érzékelhették, így nem is érzékeltethették a valódi súlypontokat. Így például az évente megrendezett Születésnap Szalon eseményeinek nagyszerűségét, amikor Tarján Tamás irodalomtörténész beszélgetett a hazai irodalom nagyjaival, akik közül néhányuknak ez volt az utolsó nyilvános szereplése. Sajnos csak a 2003. évre vonatkozóan kapunk egy kurta szerzői névsort (p. 453. 1. bek.), amelyből hiányoznak a magyar irodalmi élet legjelentősebb szereplői.

Nem hangsúlyozzák kellőképpen azt sem, hogy a Magyar Szabadalmi Hivatal és az Artisjus elnökének részvételével ismétlődően megrendezett szakmai fórumnak milyen szerepe volt a szerzői joggal kapcsolatos törvényalkotásban.

A Budapesti Nemzetközi Könyvfesztivál szervezői, előző igazgatói, Inkei Péter és Balogh Katalin bi-

zonyára szívesen nyújtottak volna bővebb információt ezekről az eseményekről, az első öt év eseményeiről.

A Könyvtáros Klubról

A *Könyvtáros Klub* kialakítása és éveken keresztül való működtetése okán viszont személyemben feljogosítva érzem magam arra, hogy a cikk ezen részére részletesebben reagáljak, a hiányzó információkat pótoljam.

Az 1995-1998 közötti időszak eseményeire vonatkozó minden dokumentum, adat írott vagy elektronikus formában kizárólagos birtokomban van, egyelőre feldolgozatlanul és elemzésre várva. Kutatható, hivatkozható érdemi publikáció eddig nem jelent meg róluk. Szükségesnek tartom, hogy a Könyvtáros Klub kialakulását a valóságnak megfelelően leírjam.

Az előzményekről annyit, hogy 1994-ben egy üres stand viselte a Könyvtáros Klub feliratot, talán valóban a Frankfurti Könyvvásár példája alapján. A cikk állításával szemben tehát nem a Magyar Könyvtárosok Egyesülete és az Országos Széchényi Könyvtár számára biztosított stand volt az ő. Látni elszomorító ürességét és élettelenységét, Balogh Margittal a standra asztalt és székeket helyeztünk, majd a kiadók standjairól prospektusokat kértünk, egy falitáblára üzeneteket tűztünk ki. Megkíséreltük menteni a szakma hírnevét, presztízsét, hogy ne kelljen az üres stand miatt szégyenkeznie.

Az első könyvfesztivál utáni napokban felkerestem Inkei Pétert, a fesztivál akkori igazgatóját, aki mindig támogatóan állt a kulturális célú javaslatok, ötletek mellé. Üzleti ajánlatot tettem neki, melynek értelmében ha szabad területet biztosít számomra a könyvfesztiválon, kialakítok egy valóban működő Könyvtáros Klubot, gazdag szakmai programmal. Ajánlatomat *Zentai Péter Lászlóval*, az MKKE igazgatójával együtt örömmel fogadta, és a Könyvtáros Klub megszervezésének és lebonyolításának feladatával megbízta cégemet, a Tabula Ráza Bt.-t, helyszínéül pedig a Budapest Kongresszusi Központ színpadát jelölte ki.

A Könyvtáros Klub ebben az időben a könyvfesztivál rendezőinek tudatos marketingeszköze volt, amellyel a képzett, olvasott szakmai közönséget igyekeztek az alig ismert, új rendezvényre vonzani. A Könyvtáros Klub a promóciós eszközök egyike volt, ingyenes belépési lehetőséggel, részletes

programot tartalmazó meghívóval. Mindezt az MKKE támogatta, a fesztivál egészének sikere érdekében, jól tudva, hogy szüksége van a könyvtáros szakma - a piac egyik legjelentősebb szegmense - bekapcsolására.

A Budapest Kongresszusi Központ színpada kiállítási szempontból nehezen értékesíthető terület volt a fesztivál első éveiben. A Könyvtáros Klub megszervezése során az első feladat a színpad adta lehetőségek felderítése volt, majd következhetett a nagy, összefüggő, 1,5 m magasságban lévő, tehát balesetveszélyes helyszín berendezése, megfelelő infrastruktúrával való ellátása, az ide illő programok megtervezése. A könyvtáros szakma csak ezután kapcsolódhatott be az előkészületekbe.

A Könyvtáros Klub programjai kezdettől fogva az egész szakma ünnepi eseményének számítottak. A programokat egyik szakmai szervezet sem tudhatta kizárólagosan magáénak, de nem is törekedett erre. A szervezéskor az volt a célom, hogy a fesztivál központi programjaiba is egyre több, könyvtárosokat érintő vagy könyvtárosok által szervezett előadás, konferencia kerüljön be. Így került sor már a második évben, majd később rendszeresen a Magyar Periodika Kör rendezvényeire, egy könyvrestaurálással és állagmegőrzéssel foglalkozó konferenciára a Neschen cég támogatásával, majd az Országos Idegennyelvű Könyvtár kiállításához kapcsolódó színes programokra *Lukács Zsuzsa* szervezésében. A Magyar Könyvtárosok Egyesületének szervezetei is tartottak előadásokat, bemutatókat. *Vajda Erik*, az MKE akkori elnöke többször nyújtott szakmai támogatást. A Könyvtáros Klub megszervezésében éveken keresztül segítségemre volt *Lőrincz Ferenc*, Balogh Margit, és sok más lelkes, ismert, szakmailag felkészült könyvtáros, munkahelyük vagy civil szervezetük képviselője. Örülök, hogy az elmúlt tíz év alatt a résztvevők sajátjuknak érezték a Könyvtáros Klubot, s az a kép alakult ki bennük, hogy a klub az ő munkájuk eredménye.

A Könyvtáros Klub kialakításában a tudatos szervezőmunka, a piaci megfontolások és a szakma lelkesedése egyaránt főszerepet játszottak.

Az MKKE elégedettségét mutatta, hogy a Könyvtáros Klub megrendezésére vonatkozó szerződést 1995 és 2000 között a sikeresség következtében évről évre újra és újra megkötötte. Ez a fesztivál tízéves történetének hat évét fogja át. Ez idő alatt a semmiből teremtdött meg egy rendezvénysorozat know-how-ja, lett a semmiből egy, a könyv-

szakmában és a könyvtáros szakmában országosan ismert és elismert, rangos esemény. Ez volt az az időszak, amikor a fesztivál látogatottsága is elérte a mai, a helyszín adottságainak megfelelő maximumot. A Könyvtáros Klub látogatottsága már 1997-ben meghaladta a 2000 főt, amit később sem sikerült túlszárnyalni (vö. p. 454. 3. bek.).

A Budapesti Nemzetközi Könyvfesztivál elmúlt tíz éve alatt olyan népszerű lett a könyvszakma képviselői és a könyvszerető közönség körében, hogy a Budapest Kongresszusi Központ kicsinek bizonyult: a szervezők évek óta keresik a nagyobb

helyszínt. A kiállítók a rendelkezésre álló négyzetméterek egyre nagyobb hányadát foglalják el, s a Könyvtáros Klub kezdeti állandó helyszíne, a színpad is megtelt a kiadók standjaival. A klub új és új helyekre vándorolt, míg azokat is el nem foglalták a kiállítók. Bízom benne, hogy a Könyvtáros Klub mostani szervezői elég erősek lesznek ahhoz, hogy újra összhangba kerüljön a piac meghatározó szerepe, a tudatos szervezőmunka és a szakma lelkesedése.

Végül álljon itt a cikkben közölt két *melléklet* kiegészítve, teljes névsorral.

1. melléklet

A Könyvtáros Klub keretében önálló bemutatót rendezett cégek és intézmények

3M	Magyar Távirati Iroda
Arcanum Adatbázis Kft.	Magyar Tudományos Akadémia Könyvtára
ÁSZSZ	Marconi Kft.
Automex Kft.	MÁRTI Kiadó
Biosec	MTA SZTAKI
Debis IT Services Dataware Kft.	Műszaki Könyvkiadó
Domina	Nemzetközi Technológiai Hivatal
Enciklopédia Humana Egyesület	Neschen (München)
Euro Info Service	Neumann János Digitális Könyvtár
EX-LH Kft.	Országgyűlési Könyvtár
GRIMM Kiadó	Országos Mezőgazdasági Könyvtár és Dokumentációs Központ
HACSE	Országos Műszaki Információs Központ és Könyvtár
Hadtörténeti Intézet és Múzeum	Országos Orvostudományi Információs Központ és Könyvtár
Harrassovitz GmbH (Wiesbaden)	Országos Pedagógiai Könyvtár és Múzeum
Helio-Biblos Kht.	Országos Széchényi Könyvtár
Hoppenstedt Kft.	Országos Találmányi Hivatal
Infoker Számítástechnika-alkalmazási Szövetkezet	Osiris Kiadó
Information Technology Services	Premiere Kft.
QSoft Rt.	ProfiMédia Kft.
József Attila Tudományegyetem	Sajtóinformáció Szolgáltató Kft.
Kereskedelmi és Vendéglátóipari Főiskola	Schultz GmbH (Speyer)
KKDSZ	Scolar Kiadó
Kódex Könyvtáros Klub	Scriptum Kiadó
Kontakt Design Stúdió	Sensormaticion
Kossuth Könyvkiadó	Speedup Kft.
Kossuth Lajos Tudományegyetem	Springer Hungarica Kiadó
Könyvtárellátó Kht.	SRLIB
Központi Statisztikai Hivatal	Swetz (Frankfurt)
Líra és Lant Rt.	Szírén
Magyar Könyvtárosok Egyesülete	Tankönyves Vállalkozók Országos Testülete
Magyar Periodika Kör	Teldan Information Systems Ltd (Tel-Aviv)
Magyar Szabadalmi Hivatal	Vixen Számítástechnikai Kft.
	Xerox Hungary

2. melléklet

A Könyvtáros Klub előadói, kerekasztal-résztvevői, moderátorai (1994–2003)

Ambrus Zoltán	Gyurkovics Tibor	Mader Béla	Szalai István
Arató Antal	Hajas Magdolna	Majtényi László	Szántó Péter
Árkos Iván	Hajnal Jenő	Markó Imre	Szanyi Tibor
Árkovics Zsolt	Halász Gyula	Maróti Istvánné	Székely Gábor
Baán László	Halász Péter	Mészáros Judit	Szentpéteri József
Bakonyi Géza	Hámory Zsófia	Mikulás Gábor	Széneyi Gábor
Balassy Zsolt	Hankiss Elemér	Moldován István	Szepes Hajnal
Balogh Margit	Harsányi László	Monok István	Szy György
Bánhegyi Miksa	Hársas Oszkár	Murányi Lajos	Takács Lászlóné
Bánhegyi Zsolt	Havas Katalin	Müller Anna	Takáts Béla
Bánkeszi Katalin	Herman Ákos	Nagy Attila	Tamási Csilla
Bariczné Rózsa Mária	Hirschler András	Naszádos Edit	Téglási Ágnes
Bart István	Hock Zsuzsa	Nemes Erzsébet	Teveli Judit
Bartos Éva	Horváth Ádám	Németh Ágoston	Thék György
Bayer Judit	Horváth Tibor	Nyerges Gyula	Tompa Zsoltné
Bényei Miklós	Horváthné Jakubecz Ilona	Nyíri Kristóf	Tószegi Zsuzsanna
Berke Barnabásné	Janzer Frigyes	Nyujtó Ferenc	Tóth Gyuláné
Bobokné Belányi Beáta	Juhász Csilla	Páli Judit	Tóth Kornél
Bod Péter Ákos	Karvalics László, Z.	Pálvölgyi Mihály	Tuba László
Bodó Imre	Király László	Pápayné Kemenczey Judit	Ungváry Rudolf
Borostyániné Rákóczi Mária	Kis Kós Antal	Papp József	Vadász Ágnes
Bujtár József	Kiss Gábor	Rády Ferenc	Vajda Erik
Cserba Krisztina	Kitzinger Dávid	Ramháb Mária	Vámos Tibor
Czoboly Miklós	Kocsis István	Rédai Árpádné	Varga Sándor
Dippold Péter	Kocsy Lászlóné	Rédl Károly	Vas Zoltán
Egyed László	Kokas Károly	Rigó Béla	Vastag Györgyi
Endrédiné Szabó Erika	Koller Lászlóné	Rózsa György	Veres Pál
Engloner Erika	Koltay Klára	Scharle Péter	Virágos Márta
Farkas Katalin	Koncz Gábor	Schneider Márta	Vitai Miklós
Fehér Miklós	Koreny Ágnes	Sebestyén György	Votisky Zsuzsa
Fonyó Istvánné	Kormos Sándor	Sió László	Vraukóné Lukács Ilona
Gál Zoltán	Kovács Róbert	Skaliczki Judit	Zentai Péter László
Geges József	Kucska Zsuzsa	Sóron László	Zombori Ottó
Gereben Ferenc	Lázár Miklós	Spielmann Mihály	
Gergely Ákos	Lelkes Lajos	Stieglmayer István	
György Péter	Lengyel Veronika	Stubnya György	
Győri Erzsébet	Lőrincz Ferenc	Süld Erzsébet	

Teveli Judit
Tabula Ráza Bt.